

Aan de gemeenteraad

Datum : 2 november 2021
Zaaknummer : 601597
Contactpersoon : Alex Uil
Telefoonnummer : 026-377 5607

Onderwerp: De Renaissance van de Velperweg

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor om kennis te nemen van het voornemen om de Velperweg vanaf de Raapopseweg tot aan de grens met de gemeente Rheden te gaan herinrichten, met als projectnaam "de Renaissance van de Velperweg".

Inleiding

De Velperweg is de belangrijke oostelijke stadstoegang van Arnhem en kent een rijke historie. Het is van oorsprong een hoofdroute op de Veluwezoom waarlangs vele landgoederen liggen. Langs de weg liggen nog steeds verschillende monumentale landgoederen die de weg een bijzondere uitstraling geven. De Velperweg is in de afgelopen eeuw echter veranderd van een statige laan in een brede asfaltloper. Op veel plaatsen is de bomenlaan verdwenen en hebben de bestaande bomen weinig ruimte. De samenhang tussen weg en de parkachtige omgeving ontbreekt. De weg voldoet niet aan het beeld dat bij een hoofdstructuur bomenrij hoort en bij 'Gelders Arcadië' (een verzamelnaam voor de strook van kenmerkende landgoederen die liggen langs de Veluwezoom, tussen Arnhem en Dieren).

De Velperweg is naast een historische toegangsweg ook een drukke regionale fietsroute tussen Arnhem, Velp, Rheden en Dieren. Dat is niet af te lezen aan het huidige profiel van de Velperweg. De weg kenmerkt zich door een brede rijbaan met smalle fietsstroken. Omdat het fietsverkeer gemengd is met het gemotoriseerde verkeer levert dit onveilige situaties op. Daarnaast is door de brede rijbaan, de hoge snelheden en de hoge verkeersintensiteiten de weg voor voetgangers slecht over te steken. En dat terwijl in de omgeving veel voorzieningen liggen voor ouderen. Niet voor niets staat de Velperweg op plek vijf van de meest onveilige wegen binnen de regio Arnhem Nijmegen.

Verder kenmerkt dit gedeelte van de Velperweg zich door complexe en gedateerde kruisingen. Dit vertraagt de doorstroom van het verkeer en het OV. De duurzame bereikbaarheid van de stad en regio raakt hierdoor in het geding en de aantrekkelijkheid en concurrentiekracht van het (H)OV neemt af.

Datum : 2 november 2021
Zaaknummer : 601597
Pagina : 2

In de Velperweg liggen een aantal rioolstrengen die binnen nu en 5 jaar vervangen dienen te worden. Daarnaast kent het riool en de waterhuishouding van Velperweg een aantal hydraulische problemen. In de huidige situatie stroomt het water afkomstig van de weg niet altijd de goede kant op of ontbreken groenvoorzieningen om het naartoe te laten stromen. Daar waar het water wel is afgekoppeld en richting een beek kan stromen, stroomt het water afkomstig van de weg ongefilterd het oppervlaktewater in. Dit zorgt voor vervuiling en afname van de waterkwaliteit.

Op een aantal plaatsen is er sprake van wateroverlast bij extreme regenbuien. Hoewel het merendeel ervan wordt veroorzaakt door water afkomstig van de hoger gelegen wijken, draagt het enorme plakkaat aan asfalt niet bij aan het tijdelijk bufferen en opvangen van water.

De Renaissance van de Velperweg, fietsvriendelijke en groene boulevard

Het college heeft het voornemen om de Velperweg vanaf de Raapopseweg tot aan de gemeentegrens met Rheden te gaan herinrichten, met als projectnaam "de Renaissance van de Velperweg".

Er is al lange tijd een wens van bewoners en bedrijven voor herinrichting van dit wegvak. In 2015 is voor het laatst een poging gedaan om met bewoners en bedrijven te komen tot een herinrichting. Helaas was er toen onvoldoende budget beschikbaar om te komen tot een uitvoering. De toen met bewoners gemaakte schetsontwerp is de basis van de nu gemaakte Ambitieschets.

Het doel van het project is het verbeteren van de duurzaamheid, de klimaatadaptatie, de verkeersveiligheid, de oversteekbaarheid, de HOV-doorstroming en de stedenbouwkundige kwaliteit van het wegvak. In het project krijgt de Velperweg groot weg- en rioolonderhoud, fietsvoorzieningen, veilige kruisingen, meer groen, meer laanbomen en wordt klimaatadaptief ingericht. De nieuw ingerichte Velperweg, tussen de Raapopseweg en de gemeentegrens doet recht aan de cultuurhistorische waarde ervan.

Om de ambitie en de sfeer aan in- en externen duidelijk te maken is een film over het project gemaakt. Deze is te zien via de link: <https://www.youtube.com/watch?v=fBrpXViQEu8>

Verbeteren verkeerssituatie

Het project zal een oplossing zoeken voor de geschetste verkeerssituatie op dit wegvak.

Het Hoogwaardig Openbaar Vervoer dat over de Velperweg gaat, wordt in het HOV-Actieplan en in het Toekomstbeeld Stedelijk OV (vastgesteld door de gemeenteraad: april, 2019, zaaknr. 348654) als knelpunt benoemd. De HOV-lijnen 1 en 7 hebben niet de gewenste kwaliteit om als Hoogwaardig Openbaar Vervoer te kunnen functioneren. De lijnen hebben een matige doorstroming, een niet-concurrerende snelheid ten opzichte van het autoverkeer en een onvoldoende kwaliteit van halten en infrastructuur. Naast het verbeteren van de doorstroming van het HOV zijn er ook problemen met de verkeersveiligheid en oversteekbaarheid. Het wegvak heeft een objectieve (feitelijk aantal ongevallen) en een subjectieve (beleving van weggebruikers) onveiligheid. Op het wegvak hebben er in de periode 2015-2020

Datum : 2 november 2021
Zaaknummer : 601597
Pagina : 3

47 ongevallen plaatsgevonden, hierbij waren er 19 gewonden en was er 1 dode te betreuren. Van de gewonden waren er 5 fietsers en het dodelijk slachtoffer was een voetganger. Hiermee komt de Velperweg op plaats 5 van de meest onveilige wegen van de regio Arnhem-Nijmegen. Door de brede rijbaan en de hoge verkeersintensiteiten en hoge snelheden is de oversteekbaarheid voor voetgangers slecht. En dat terwijl in de omgeving veel voorzieningen liggen voor ouderen.

De Velperweg is naast een historische toegangsweg ook een drukke regionale fietsroute tussen Arnhem, Velp, Rheden en Dieren (dagelijks fietsen er minimaal 5.000 fietsers deze route). Dat is niet af te lezen aan het huidige profiel van de Velperweg. De weg kenmerkt zich door een brede rijbaan met smalle fietsstroken. Omdat het fietsverkeer gemengd is met het gemotoriseerde verkeer levert dit onveilige situaties op. Dat de Velperweg een gedateerde en onveilige inrichting heeft voor de fietsers, wordt ook erkend door het ministerie van I&W. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft dan ook een subsidie verleend voor de aanleg van vrijliggende fietspaden en een rotonde (collegenota aanvraag SPV-subsidie juni 2020, zaaknummer 484854).

Verbeteringen voor groen en cultuur

Helaas komen de stedenbouwkundige en landschappelijke inrichting niet overeen met de cultuurhistorische waarde van het wegvak. De Velperweg was ooit een statige laan langs historische landgoederen. De laatste 50 jaar is deze echter veranderd in een stenige en brede weg met vooral veel aandacht en ruimte voor het autoverkeer. Op veel plaatsen is de bomenlaan verdwenen en hebben de bestaande bomen weinig ruimte. De vroegere interactie tussen de kenmerkende landgoederen en de Velperweg is verloren gegaan. In de herinrichting is dan ook veel aandacht voor het herstellen en verbeteren van het groen en de unieke interactie tussen de weg en de aanliggende monumentale landgoederen.

Datum : 2 november 2021
Zaaknummer : 601597
Pagina : 4

De titel van het project: "de Renaissance van de Velperweg" geeft de ambitie weer om dit wegvak "opnieuw geboren" te laten worden als een statige laan.

Niet alleen het ministerie van I&W heeft het project een subsidie verstrekt. Ook het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een financiële bijdrage geleverd, namelijk voor het verbeteren van het cultuurhistorische waarde van de Velperweg.

Klimaatadaptatie

Met de herinrichting van de Velperweg ontstaat de mogelijkheid om de klimaatadaptieve opgaven aan te pakken. De weg is momenteel niet goed berekend op extreem weer. Het grote oppervlakte aan asfalt zorgt voor 'hittestress' en bij hevige regen is er veel wateroverlast. Het merendeel van de wateroverlast wordt veroorzaakt door water afkomstig van de hoger gelegen wijken. De grote hoeveelheid asfalt versterkt dit probleem. Meer groen waar het water kan infiltreren, zorgt juist voor een verbetering. Op andere plekken kan hemelwater via het groen afstromen naar de beken. Op deze manier wordt de afvoer vertraagd waardoor de beken worden ontzien (minder overlast in de lagere delen). Tegelijk wordt het water gezuiverd wat de waterkwaliteit ten goede komt. Meer bomen en minder asfalt zorgen ook voor meer schaduw en minder verhard oppervlakte waardoor hittestress wordt verminderd.

Voor het verbeteren van de waterhuishouding van de Velperweg wordt een aanvraag voorbereid voor een subsidie van het Waterschap Rijn en IJssel.

Financiën

Het project de Renaissance van de Velperweg gaat de Velperweg herinrichten over een lengte van ongeveer 1,6 kilometer. De kosten hiervan bedragen ongeveer 7,8 miljoen euro. Hiervan zal de gemeente 3,8 miljoen euro bijdragen en andere overheden zoals provincie Gelderland, het waterschap Rijn IJssel en de ministeries OCW en I&W samen ongeveer 4 miljoen euro. Nog niet alle bijdragen van de externe partijen zijn definitief beschikbaar. Voor een bedrag van € 2,7 miljoen is nog geen definitieve beschikking afgegeven. Dat heeft als reden dat de planvorming nog niet definitief is, waardoor nog niet alle subsidies aangevraagd kunnen worden (€ 0,6 mln.). Daarnaast is de beschikking ook deels (€ 2,15 miljoen) afhankelijk van vaststelling van de begroting van de provincie in het najaar. Bij alle genoemde subsidieverstекkers is er wel draagvlak en enthousiasme over het project.

Mocht de situatie ontstaan dat externe partijen hun begrote bijdrage niet verstrekken dan zal het ontwerp aangepast worden. We zetten er maximaal op in om dit scenario te voorkomen. Daarbij worden pas onomkeerbare stappen gezet/grote uitgaven gedaan zodra de dekking volledig is.

Omdat de kosten die met dit project zijn gemoeid al onderdeel uitmaken van de begroting, heeft dit voorstel geen begrotingswijziging. Twee nog wel noodzakelijke, maar budgetneutrale aanpassingen van de begroting zullen in een verzamelbesluit worden meegenomen. Het gaat daarbij om:

1. De administratieve verwerking van subsidiebeschikkingen: als de subsidiebeschikkingen ontvangen zijn, zullen deze bijdragen en de kosten die daaruit worden gedekt opgenomen worden in de begroting (per saldo budgetneutraal).
2. Het omzetten van exploitatiebudgetten in een investeringskrediet: bij nadere detaillering van de projectbegroting zal kunnen blijken dat kosten die worden gedekt uit exploitatiebudgetten vanwege hun aard als een investering moeten worden beschouwd. In het verzamelbesluit zal dan een investeringskrediet worden opgenomen, waarbij voor eenzelfde bedrag het daarvoor beschikbare exploitatiebudget zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve kapitaallasten. De kapitaallasten van de investering zullen dan gedekt worden uit deze bestemmingsreserve kapitaallasten.

Waarom nu?

Nu zijn er unieke omstandigheden die het mogelijk maken om wel tot uitvoering te kunnen overgaan. In tegenstelling tot de situatie van 2015 zijn er nu voldoende financiële middelen beschikbaar, door het combineren van verschillende interne budgetten en externe subsidies. Vanuit weg- en rioleringsonderhoud is een noodzaak ontstaan om te investeren in dit wegvak. De wegverharding is versleten en het riool moet binnen 5 jaar vervangen gaan worden. Dit maakt een unieke kans en aanleiding om werkzaamheden en budgetten met elkaar te combineren.

Vervolg

Het college gaat in overleg met bewoners en belanghebbenden de Ambitieschets (bijgevoegd) verder uitwerken tot een Voorlopig Ontwerp en zal daar naar verwachting begin 2022 een besluit over nemen. De gemeenteraad wordt hierover uiteraard geïnformeerd.

Communicatie

Afgelopen periode is met veel partijen gesproken. Hieruit blijkt dat er veel enthousiasme is over het project. Er zijn onder andere gesprekken gevoerd met de provincie Gelderland, de ministeries I&W en OCW, het waterschap Rijn en IJssel, het openbaar vervoersbedrijf en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Nu het erop lijkt dat de Ambitieschets uitvoerbaar is, is het belangrijk om aanwonenden en andere belanghebbende partijen weer te betrekken bij het project. Belanghebbende partijen waarmee gesprekken gevoerd gaan worden zijn in ieder geval de aanwonenden, bewonersorganisaties, hulp- en veiligheidsdiensten, de APCG en de Fietsersbond.

Datum : 2 november 2021
Zaaknummer : 601597
Pagina : 6

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch

Bijlagen

- Projectplan Velperweg verkeersveiligheid Movares
- Brochure Renaissance van de Velperweg
- Ambitieschets Renaissance van de Velperweg, 2021